

Norden er langt fra Las Vegas – også etisk

Ulla Pallesen fra Tandlægeskolen i København er en kjent foreleser og kursgeber i odontologiske fora, også i Norge. Med et vell av kliniske eksempler illustrerer hun ulike etiske aspekter innen odontologisk behandling. Hun var helt klar på at dårlig nødvendig behandling representerer like dårlig etikk som unødvendig behandling. Pallesen har lenge vært talsperson for en nordisk modell for estetisk behandling, der pasientens behov og medbestemmelse er det primære, og der det anvendes vevs- og ressursparende teknikker, altså minimalt invasive teknikker. Hennes poeng var at behandling må bygge på et reelt behov, der tannlegen ikke må være behovsskapende, for eksempel ved å uoppfordret antyde eller hinte om at det kan gjøres noe med farge eller form på tennene. Overbehandling mente Pallesen ikke var et stort problem i Norden, og eventuelt begrenset til kun en liten gruppe tannleger.

Anders Nattestad er nå leder for Oral and Maxillofacial Surgery i San Francisco, og han har tidligere arbeidet i Las Vegas, Nevada. Han var – for å si det forsiktig – kritisk til det amerikanske helsesystemet på bakgrunn av kostnader og effektivitet og – ikke minst – sosial ulikhet. Dette er et hett tema i president Obamas politiske arbeid, der han arbeider mot sterke krefter, blant annet forsikringsbransjen, som etter Nattestads mening

Ulla Pallesen og Anders Nattestad, to dansker som arbeider i henholdsvis København og San Francisco. Det er store ulikheter med hensyn til vurderingen og utøvelsen av etiske aspekter i Norden og i USA.

i stor grad dikterer behandlingsoppbygg på en kostnadsdrivende måte. Det er snakk om overdiagnostisering og overbehandling, blant annet på grunn av frykt for å bli saksøkt, selv om noen stater nå har satt tak på forsikringssummene som kan kreves. USA har et helsesystem som kan gi helsetjenester

som spenner fra det beste til i verste fall ingenting. Dette er forhold som er sterkt avhengig av sosio-økonomiske forhold, som jo er voldsomt mye større i USA sammenlignet med Norden.

Tekst og foto: Nils Roar Gjerdet